

دکتر صابر خدابنده در آذر ماه 1347 در روستای حسنلو از توابع شهرستان نقده در استان آذربایجان غربی متولد شد. وی تحصیلات ابتدایی و راهنمایی خود را در همان روستا پشت سر گذاشته و برای ادامه تحصیل در دوره دبیرستان وارد مدرسه امام خمینی شهرستان نقده شد. در سال 1367 موفق به اخذ دیپلم متوسطه تجربی شده و بدلیل عدم آوردن رتبه مورد نظرش به خدمت سربازی رفت. در سال 1371 علاوه بر میل باطنی خود در رشته دبیری زیست شناسی دانشگاه تبریز پذیرفته شده و تحصیلات دانشگاهی خود را آغاز کرد. در سال 1375 در رشته بیولوژی دریایی دانشگاه تربیت مدرس در مقطع کارشناسی ارشد پذیرفته شده و بعد از اتمام دوره در سال 1377 به عنوان مربی در گروه بیولوژی دریا جذب شد. در سال 1378 در آزمون اعزام به خارج با کسب رتبه اول پذیرفته شده و برای ادامه تحصیلات عازم فرانسه شد. در سال 1383 تحصیلات دکترای تخصصی خود را در رشته اکو-فیزیولوژی از دانشگاه مونت پلیه فرانسه به اتمام رسانده و جهت شرکت در اجرای یک پروژه اروپایی عازم اسکاتلند شد. ضمن شرکت در اجرای این پروژه با انتشار مقالات خارجی موفق به اخذ گواهی فوق دکتری در گرایش سلولی و مولکولی از دانشگاه سانت آندرس اسکاتلند شد. ایشان بعد از گذاردن دوره های متعدد تخصصی در برخی از دانشگاههای مهم دنیا، از جمله دانشگاه کمبریج انگلیس، دانشگاه نیواورلان و سان فرانسیسکو آمریکا، دانشگاه تورنتو کانادا در سال 1384 به ایران باز گشت. در حال حاضر ایشان در گروه بیولوژی دریایی دانشگاه تربیت مدرس در دانشکده علوم دریایی مشغول تدریس و پژوهش بوده و همکاریهای علمی مستمری با دانشگاه های اروپایی و خصوصا دانشگاه مونت پلیه فرانسه دارد.

1- ماهی شناسی با تاکید بر فیزیولوژی در مقطع کارشناسی ارشد -1

2- بیولوژی مهره داران دریایی ایران در مقطع کارشناسی ارشد -2

:سنوات پژوهشي را با توجه به داشتن تخصص در هر مقطعي مي توان بطور خلاصه به شکل زير بيان کرد
لازم به ذکر است که براي دیدن مقالات پژوهشي چاپ شده به بخش سوابق علمي و کل رزومه مراجعه (شود)

1- در زمان کارشناسي ارشد (1375-1378)

عنوان پایان نامه کارشناسي ارشد: اثرات مختلف شوري بر ضخامت کوريون سيست آرتميا اورميانا : نتايج -
اين پژوهش در مقاله اي در مجله داخلي دانشور چاپ شده است

در دريائي خزر براي اولين بار در دنيا در سال 1378 : بعد *Mnemiopsis leidyi* گزارش حضور شانه دار مهاجم -
از اعلام رسمي اين گزارش در رسانه ها ، نمونه هاي به علوم آکادمي روسيه برده شده و مورد تايد قرار
گرفت، از آن زمان اين آبي کوچک آینده گونه هاي مهم تجاري خزر را تهديد کرده و علاوه بر انجام برخي
کارهاي تحقيقاتي، هنوز بعنوان چالش بزرگ زيست محيطي محسوب ميشود. نتايج تحقيقات گروهي ما
روي تغذيه، تراکم و پراکنش اين گونه مهاجم در دريائي خزر در قالب سه مقاله داخلي و دو مقاله خارجي ()
به زبان فرانسه) به چاپ رسيده است

گزارش آلودگي رودخانه هاي منتهي به دريائي خزر در استان مازندران به هورمون هاي استروژن-
و پروژسترون و اثرات قابل توجه آنها به تغيير جنسيت کپور ماهيان ساکن در اين رودخانه ها

تجمع فلزات سنگين در رسوبات و آبزبان دريائي خزر، نتايج اين تحقيق در مجله آب و محيط زيست (شماره -
39 در سال 1379) چاپ شده است

2- در مقطع دکترائي تخصصي (1379-1383)

عنوان و اهداف تز دکترائي در جهت پي بردن به نحوه آدپتاسيون آبزبان به محيط هاي مختلف از نظر -
فاکتورهاي مهم فيزيکوشيميايي مثل شوري، آلودگي هاي مختلف، اسيديته، اکسيژن محلول و... بوده است
که از بين آنها عامل شوري بيشتر مورد توجه قرار گرفته و با استفاده از روش هاي هيستولوژي،
ايمونوهيستوشيمي، میکروسکوپ الکتروني، مولکولي در غدد آنتني سخت پوستان مورد بررسي قرار
گرفته است. به عبارت ساده تر هدف بيشتر رسيدن به مکانيسم هاي دقيق تنظيم اسمزي در اين آبزبان

بوده است. نتایج این بخش‌های پژوهشی هم در مجلات داخلی (دو مورد) و مجلات خارجی (6 مورد) به چاپ رسیده است.

همگام با اجرای تز، کارهای پژوهشی دیگری نیز روی سایر آبزیان از جمله ماهیان (ماهی بس اروپایی)، روی سیستم تنظیم اسمزی برخی از حشرات آبی که در استخرهای پرورش ماهیان معمولاً یافت می‌شوند نیز انجام گرفته و نتایج آنها در مجلات داخلی و خارجی به چاپ رسیده است.

در ادامه کار دوره کارشناسی ارشد روی سیستم آرتمیا، بدلیل عدم بررسی دقیق ساختار لایه کوریون - سیستم آرتمیا در این پایان نامه و قابل دسترس بودن انواع میکروسکپ الکترونی در آمریکا و فرانسه برای اینجانب، بررسی فراساختاری سیستم ها و مقایسه آن با سیستم آرتمیای فرانسیسکانا بررسی و نتایج در آمریکا چاپ شد ICB آن در جورنال

در این مقطع بدلیل شرکت اتفاقی در یک سمینار علمی در خصوص پراکنش و بیولوژی یک فسیل زنده - در آمریکا و با توجه به اینکه بنده این گونه را قبلا از زمان بچگی در آبگیرهای فصلی استان خود دیده Triops بودم و در سمینار مطرح شد که این گونه اروپایی است و در ایران وجود ندارد یا گزارش نشده است، ترغیب در سان Woodland به Rogers شدم تا در زمان آمدن به ایران تعدادی نمونه برای شناسایی پیش پرفسور فرانسیسکو بیرم که انجام گرفت و در نهایت منجر به شناسایی و گزارش این گونه در ایران شد. نتایج علاوه بر ارائه در کنگره سخت پوستان در مجلات داخلی و خارجی به چاپ رسیده است.

دوره فوق دکترا(1383-1384) -3-

و خصوصا کانال های تنظیم (Na-K, NKCC, CFTR) در این دوره بررسی مولکولی کانال های مختلف یونی - آب (آکواپورین ها) در محیط های با شوری های مختلف مورد توجه بود که نتایج این قسمت نیز در مقالات متعددی چاپ شده است.

: بعد برگشت به ایران (از سال 1384) -4-

در ایران یک طرحی روی بیولوژی تولید مثل و تنظیم *Triops canceriformis* در ابتدا در ادامه گزارش - اسمزی در این سخت پوست انجام گرفت .

در ادامه، پژوهش های تخصصی آن هم بیشتر در محور تنظیم اسمزی در ماهیان با تاکید بر انتونونی آن - مورد توجه قرار گرفت، از جمله می توان به کار روی تاس ماهی ایرانی، کفال ماهیان خزر، ماهی آزاد دریایی خزر و... اشاره کرد که با روش های متعددی از جمله بافت شناسی، ایمونولوکالیزاسیون سلول های میکروسکوپ الکترونی ، NKA و اندازه فعالیت آنزیم NKCC, NKA یونوسیت با استفاده از ایمونوهیستوشیمی و همچنین بررسی میزان بیان ژن آنها در شرایط محیطی مختلف SEM and TEM

در ادامه با توجه به داشتن تخصص اکو-فیزیولوژی و گرفتن نتایج جالب از کارهای پژوهشی انجام شده، پژوهش روی اثرات متقابل انواع فاکتور های زیست محیطی از جمله آلودگی ها بر فیزیولوژی آبزیان مورد توجه قرار گرفت .

در حاضر در پژوهش ها اثرات شورهای مختلف، فلزات سنگین، افزایش تابش فرابفش و غیره روی = فیزیولوژی آبزیان و بررسی آدپتاسیون ساختاری و بیوشیمیایی و مولکولی آن ها به این شرایط محیطی سخت مورد پژوهش قرار می گیرد .

در دی ماه سال 1387 بعد از یک سال تحقیق در جهت پی بردن به نحوه آدپتاسیون انواع = آبزیان به شرایط بالایی فرانفش خورشیدی. از بین 12 آبی بررسی شده، ترکیبات مایکوسپورنی به میزان قابل توجهی از سیستم آرتمیا و خاویار ماهی قره برون استخراج شد. در ادامه این تحقیق اثرات ضد آفتابی آنها روی سلول های فیبروبلاست کشت داده شده در توانست به طور کامل سلول های کشت SK-SR شرایط آزمایشگاهی به اثبات رسید. ترکیب حفاظت نماید، لذا این ترکیب به عنوان ماده ضد B داده شده را در برابر تابش های فرانفش نوع

آفتاب جهت استفاده در کرم ها پیشنهاد شد که البته در حال حاضر مراحل آزمایشگاهی را طی میکند و امید است در آینده ای نزدیک بتواند مجوزهای لازمه را اخذ نماید.

همچنین در ادامه این تحقیقا استفاده از این مایکوسپورینهای استخراجی و سایر ترکیبات - مستخرج از سایر آبزیان(کیتوزان صدف داخلی ماهی مرکب، غضروف کوسه و غضروف ماهی توانست رشد سلول های SK-C4 قره برون) کمپلکس های متعددی ساخته شد و ترکیب سرطانی گردن رحم بانوان را در شرایط آزمایشگاهی 19-53 درصد مهار نماید. به نظر می رسد با استفاده از این مواد مستخرج شده به ترکیباتی رسید که بتوانند کمکی برای درمان یا کنترل سلول های سرطانی باشند.

در حال حاضر پژوهش ها در جهت یافتن نحوه آدپتاسیون انواع آبزیان به شرایط بالایی از فرایض خورشیدی در حال انجام است و سعی می شود ترکیبات خاص ساخته شده به این منظور، استخراج و اثر آنها روی انواع سلول های کشت داده شده در شرایط آزمایشگاه بررسی گردد.

1- خانم آلاله گلزاری (کارشناسی ارشد-1384): مطالعه برخی خصوصیات بیولوژیک فسیل زنده *Triops canceriformis* در آبگیرهای فصلی استان آذربایجانغربی

2- آقای محسن شهریار مقدم (کارشناسی ارشد 1385): مکانیابی و مطالعه فراساختار سلول های کلراید-2 در بچه ماهیان کفال طلایی سازش داده شده به شوری های مختلف

3- خانم زهرا تقی زاده رحمت آبادی (ارشد-1385): انتوزنی تنظیم اسمزی در ماهی قره برون

4- خانم مرجانه ضیایی (ارشد-1386): انتوزنی تنظیم اسمزی در آزاد ماهی دریای خزر

5- روی ساختار و نقش تنظیم اسمزی UV-B خانم انسیه غنی زاده (ارشد-1386): بررسی اثرات تابش-5 پوست در مراحل اولیه رشد و نمو ماهی آزاد خزر

6- خانم زهرا خوشنود (ارشد-1386): بررسی اثرات کورتیزول بر نقش تنظیم اسمزی آبشش در بچه ماهیان-6 قره برون

7- خانم سعیده مسافر (ارشد-1386): بررسی اثرات کورتیزول بر نقش تنظیم اسمزی کلیه در بچه ماهیان -7 قره برون

سوابق اجرایی

1- 1378-1377 معاون گروه بیولوژی دریا

2-1387 مدیر گروه بیولوژی دریا از اواخر سال

توجه: خواهشمند است برای دیدن کامل مقالات و خصوصاً مقالات خارجی به بخش انگلیسی رزومه مراجعه فرمائید.

مقالات چاپ شده به زبان فارسی در مجلات ایران:

صابر خدابنده، رقیه طلایی و راضیه قیومی (1379). تجمع فلزات سنگین در رسوبات و آبزیان دریای خزر. 1- مجله آب و محیط زیست، 38:39-42.

عباس اسماعیلی ساری، صابر خدابنده و همکاران (1378). گزارش مشاهده اولین مورد از شانه داران-2 دریای خزر در سال 1378. مجله علوم و تکنولوژی محیط زیست. شماره 63:3-67.

عباس اسماعیلی ساری، جعفر سیف آبادی، صابر خدابنده و همکاران (1379). مطالعه رژیم تغذیه ای 3- مجله دانشور. شماره 31: 145-140. *Mnemiopsis leidyi* شانه دار مهاجم دریای خزر.

عباس اسماعیلی ساری، بهروز ابطحی، جعفر سیف آبادی، صابر خدابنده و هادی ارشاد (1379). بررسی 4- در دریای خزر. مجله دانشور. شماره 31: 148-145. *Mnemiopsis leidyi* پراکش و تراکم یک شانه دار مهاجم.

در آبگیرهای *Triops cancriformis* لایلا یزدانی و صابر خدابنده (1384). اولین گزارش حضور فسیل زنده-5 فصلی استان آذربایجان غربی و بررسی برخی خصوصیات ریخت شناسی و ریخت سنجی آن. مجله علوم دریایی ایران. شماره 1 و 83:2-91.

و سلول های یونوسیت درآبشش Na, K-ATPase صابر خدابنده و زهرا تقی زاده (1385). مکان یابی آنزیم-6 به روش ایمونوهیستوشیمی. مجله یاخته. شماره 45:1-52. *Silurus glanis* گربه ماهی.

محسن شهریار مقدم، صابر خدابنده و همکاران (1385). مطالعه انباشتگی جیوه و ضایعات بافتی آن در-7 مجله علوم دریایی ایران. شماره 1 و 19:2-27. *(Liza aurata)* کلیه و آبشش ماهی کفال طلایی.

صابر خدابنده و محسن شهریار مقدم (1386). مطالعه فراساختار سلول های یونوسیت آبشش گربه-8 منطقه مهاباد. مجله علمی شیلات ایران. شماره 51:2-62. *Silurus glanis* ماهی.

سعیده مسافر، صابر خدابنده و زهرا خوشنود (1387). مکانیابی و بررسی اثر شوری بر نحوه پراکنش -9 فصلنامه . *Acipenser persicus* سلول های غنی از میتوکندری در توبول های کلیوی بچه تاس ماهی ایرانی پزشکی یاخته. شماره چهار: 281-287